

ДРУГИ СПОРТОВИ И ЗАБАВНИ ИГРИ

Децата од Лешок имавме со векови наследена традиција на натпревар, ние велевме такмичење, меѓу себе во разни боречки вештини, забавни игри, спортување, атлетика и многу и разноразни забавни игри во кои имавме строго машки детски игри и забави. Имаше типично детски женски игри во кои играа само девојчињата и игри во кои игравме заедно и децата и девојчињата. Имаше игри, боречки вештини и такмичења кои беа исклучиво за возрасните мажи и децата кога ќе пораснеа-постануваа мажи.

На децата најинтересни ни беа игрите во кои ќе игравме повеќе машки деца, а најпопуларна ни беше играта со топка. За играта со топка требаше да има 10-на деца, а кога игравме скоро секогаш имаше и гледачи-навивачи, сеирџие. Ако имаше повозрасно дете или маж, тој ни беше судија и тогаш игрите беа мирни и без расправии, а кога немаше повозрасен како судија, сами пресудувавме и повеќето игри завршуваа со детски расправии-караници.

Во Лешок се живееше убаво и имаше традиција на празнување на верските празници и друго облици на редовното живеење, како одење на вода на чешма или на кисела вода со стомни од девојчиња, неести и мали деца-машки, секој ден пред стемнување-икондија или на верските празници: Бадник, Божиќ, Водици, Прочка, Велигден и др. Играњето топка и други забавни детски игри во моето детство ги напишав на лешечкиот јазик во поднасловот: **Секаање за моето убоо детинство у Ќешек**, во оваа книга, а многу повеќе ќе може да се најде во мојата книга: Спорт, витешки вештини, традиционални народни игри и забавни игри за деца, која ќе биде објавена во 2010 година (извор: ред. бр. 3).

Како што веќе запишав, најповеќе машките деца игравме топка и во основно училиште во Лешок и во Осмолетка во Теарце.

Ракомет, мал фудбал ,одбојка и кошарка

Кога учевме во Осмолетката во Теарце, таму имаше равно игралиште над зградата од Школото и имаше и стативи за ракомет и мал фудбал. На игралиштето имаше и столбови и за одбојка и се поставуваше мрежа, кога поголемите играа.

Училиштето во Теарце, на чело со учителот Мирко Јовановски, кој беше од Лешок, организираше разни натпревари за ракомет, мал фудбал и одбојка и многу пати имаше натпревари меѓу класовите, потоа со екипи од другите села, а доаѓаа и ученици и од Македонија. На игралиштето во Теарце многу пати имаше и натпревари меѓу селата во ракомет, мал фудбал и одбојка.

Девојчињата во Теарце играа одбојка и ракомет и се натпреваруваа меѓу себе.

Во ракомет од сите села најдобри беа младите од Теарце, секако, па, тие имаа дома игралиште и постојано играа и вежбаа.

Кога учев во Гимназија во Тетово, тамо покрај мал фудбал-ногомет, игравме и одбојка, а посебно тогаш игравме и кошарка.

Од Лешок, потекнуваше и Гена Крстоа Момировска, која фрлаше копје и многу успешно и се натпреваруваше на ниво на Македонија и на ниво на Југославија.

Мирко Божинов Спироски, роден во Лешок, а живее во Горче Петров, како средношколец игра фудбал и одбојка и добива прекар Мирко-Замбата. Како средношколец во ЕМУЦ и како студент игра ракомет во ДТВ Партизан од Горче Петров и во Југомонтажа-Благој Давков Скопје.

Кога бев војска во 1976 година во Риека, Хрватска, во касраната Катерина, северно над градот, игравме ногомет, кошарка, ракомет и др., и имавме натпревари со војниците од другата касарна во Риека која се викаше Трсат. Верувам дека и сите деца како војници ги играле овие игри со топка.

Како деца на игралиштето на Костоо игравме и Серва. Прво обележувавме на земја линија, за да се поделат двете страни и се делевме две екипи по двајца. Топката се шутура со нога и се префрла преку линијата. По некоја година наместо линија стававме мрежа и топката се шутира-префрла преку мрежата во теренот на противникот. Оваа игра ни беше многу интересна на машките деца.

Од Лешок, ракомет многу добро играше Велико Кировски-Коко, кој ми даде следен исказ:

“ У Јешек оваја иѓра га викафмо рукафей. Немафмо гољема традиција за иѓрање рукафей. Рукафейто и тражеше мложу рамна йоворшина, а тоа у Јешек го немафмо. Највише иѓрафмо у Косово, у Јојке Јиваде и у Млака. Како деца највише иѓрафмо у Теарце когај учеш у осмогодишта, а иѓраф и у Гимназија у Тетово. Тојкаја за рукафей беше ошт кожа и помалаа беше да може да се држи у шака и да се фрља. Тоја имаше и шакмичење ошт йостарите ученици у рукафей. Рукафей иѓраја и децаја и дејчињаја. Се секамаа дека се шакмичефмо класојте помеѓу себе. А имаше и шакмичење на екиите и меѓу селата (Теарце, Врајница, Јегуновце, Јешек и др. села, ама најсилјен тим беа ошт Теарце и ошт Врајница. Свака година за Први Мај у Теарце се одржуше турнир у рукафей и штојаја иѓраја екиите од Јојке села.

Се секамаа тојај за Теарце иѓраја Кало, Кујус, Пејко-Грк, Жифко-Цаје, Тодор-Киши, Сијро, Такач и др. “

Кога учевме во Осмолетка во Теарце, девојчињата од Лешок играа ракомет и беа најдобри од сите други села. Тогаш играа девојчињата на возраст на сестра ми Милица, како: Велика-Праниќ, Цвета-Капелан, Трнина-Здравеа од Долно маало, Јорда-Вельоа, Цвета-Кујо, Менка-Такара и др. За екипата на девојчиња од Лешок кој играа ракомет и одбојка имам фотографија, на која е и учителот по ликовно Крсто Гоговски од Непроштено, кој нажалост нестана- погина од борците на УЧК-ОНА во 2001 година, заедно со 12-те мина нестанати лица.

Најпрво мажите од Лешок одеа во Форчесо мсанчес, а подоцна кај Крсто Дамјановски-Кунда и синот Гоко Ковачевски-Кунда а подоцна кај бифето Оникс на Боре и Ладе Спироски на Бучејца.

У бифето на Владо Спироски (Ладе- Џуса) се играше карти и други игри, домино, а најредовни играчи беа другарите Крсто-Дамјановски и Иван Пауновски, Боре Спироски, како и Стојан Спироски, Драго Поповски, Петре Спироски, Љубе Војновски, и др.

Некои од децата беа страсни рибари и фаќаа многу риби-пастрмки, како Гоко Ковачевски, Горче Спироски, Петко Момировски. Меѓу рибарите бев и Јас, Митко Спироски, фатив некоја риба, ама повеќе раскажував рибарски и ловциски приказни, од кои дел има и во оваа книга.

Во Лешок имаше повеќе ловци од кои во детството ги знам падарот Никола Петковски-Станче, со синовите Ангелко и Крсто, Љубе Блажевски-Ќапунка, Живко (Жике) Спирорски-Цоке, Боре Спирорски-Спирок и синот Ладе Спирорски, браќата Душан и Никола Божиновски-Праник, Перо Глигурорски-Глига, Борче Кировски-Оги и др. ловции (ловции).

Во 1987 година купив ловчишка пушка-двоцевка-Хамелес, калибар 16, со оружен лист 3544 и бев член на Ловечкото друштво Бистрица од Теарце. Многу добри ловции беа и моите братучеди: Томе Крстевски-Штица од Теарце, Крсте Крстевски од Глоѓи, Апостол Апостоловски од Јанчиште, Јосиф Апостоловски од Јанчиште и др. Јосиф Апостоловски беше одличен ловција и има освојувано први места на натпревари на ниво на република Македонија, особено во гаѓање на глинени гулаби.

Учителот Мирко Јовановски, од Лешок, заедно со Бранко Чајка се првите основачи на Кошаркарскиот клуб Љуботен од Тетово во 1952 година. Мирко Јовановски, Бранко Чајка и Мирко Илиевски се и првите кошаркари на Љуботен од Тетово.

Како ученици во средното фускултурно училиште, во 1952 година формираат Кошаркарска екипа, заедно со Бранко Чајка и Марко Илиевски. Оваа екипа прв јавен настап има во 1952 година во Тетово и во 1953 година и во Гостивар. За овие настапи во кошарка мојот учител-наставникот Мирко Јовановски ми испрати и две фотографии, за што сум му бескрајно благодарен во име на кошарката и во име на спортом во Лешок, Тетовско и Македонија.

(Лешок, Кале, 2006, најдобриот рибар Ѓоко Ковачевски, син на бифецијата Крсто Ковачевски-Кунда)
(Lesok, Kale, 2006, the best fisher Goko Kovacevski, son of coffee-house-kafana Krsto Kovacevski-Kunda)

(Другарите-картацие, Иван Пауновски и Крсто Дамјановски од Лешок)
 (Companion-player-cards, Ivan Paunovski and Krsto Damjanovski from Lesok)

(Тетово, 1952, прв од лево,Бранко Чајка, втор Марко Илиевски,четврти Мирко Јовановски, Лешок)
 (Tetovo, 1952, first left,Branko Cajka, second Marko Ilievski, 4-thi Mirko Jovanovski, Lesok)

Мирко Јовановски завршува во првата генерација на Средно фискултурно училиште во Скопје во 1953 година и прв пат се вработува во Осмолетката во Теарце и многу генерации деца ги воспита со спортски дух и има голем придонес за да никнат (зар,тат) првите никулци на спортски клубови и спортисти во тетовско.
 Овие никулци-тимови подоцна постигнаа и врвни спорстки резултати, за да се гордееме што имаме и од нашата средина спортски великаны на ниво на Македонија.

Борење (васање) на пеливани

Кога бев дете ние децата многу пати се боревме меѓу себе, а ние тогаш велевме: **се васамо.**

Така, од многуте случаи на борби на васање на децата, би го издвоил само еден случај. Брат ми Мирко се скарал со Благо Деспотовски и го натепале Благо, заедно со брат му Боре и братучедот Јордан (Оље) Деспотовски. Кога дознавме со мојот другар Душан Божиновски дека го натепале брат ми, отиднавме во ливадата во Кадриино и тројцата ги победивме во борење (ги оборифмо со васање). Тие го признааа поразот и ни се предадоа. После тоа, Боре Деспотовски кажуваше на други деца дека сме ги победиле и им велеше:

“Kej моемо да се васамо со Мийтеша, он јаде едно тенцере гра “ .

(Скопје, мај 2005, Боре Деспотовски од Гурчееј од Лешок, пред макетата на црквата Св. Атанасие во Тим Консалтинг од Скопје)

(Skopje, May 2005, Bore Despotovski - Gurceej - Lesok, in front of the model of the church St Atanasie in Team Consulting, Skopje)

И така, меѓу децата се слушнаа овие зборови на Боре и од тогаш децата ме викаа Мите-Графче.

Како дете во Слатина и во Теарце имаше многу пати албанците имаа организирано сунет. Тогаш имаше и музика со зурли и тапани (со зурле и тупани) и пеливани се бореа (се васаа). Јас два три пати бев во Слатина на сунет и гледав како се борат пеливаните од Слатина со други села од Полог.

Мене ми останаа во траен спомен и убаво сеќавање целата атмосфера, а посебно ритуалот на припрема и мачкање со зејтин на пеливаните, кои беа со кожни панталони и од стомак нагоре беа голи и намачкани со зејтин и целите светеа на сонцето. Многу интересено ми беше како излегуваат на мегдан. Со високи и забавени чекори и со допирање на колената со едната, па, со другата рака и секако најинтересен беше чинот на васање. И на крај победникот беше награден со аплаузи и после одеше со капата во раце од човек на човек и секој му ставаше пари.

Јас во мојот живот, прв пат се сретнав со албанец, тогаш ние велевме шиптар, а тоа беше служителот Сабит од Слатина. Јас, и Ние, учениците во Лешок не би можеле да издвоиме кого повеќе го сакавме дали учителката Рада, Јелица и Виолета или служителот- албанец Сабит. Јас, би рекол сите многу ги сакавме и никогаш нема да ги заборавиме, а оваа книга ја наменувам и на нив.

Инаку, прв пат со васање се сретнав во училиштето во Лешок и многу пати ние децата во тревата од дворот се васавме, а судија ни беше служителот Сабит.

Имав голема среќа и задоволство, веќе возрасен, да запознам пеливан и заљубеник во борењето, а тоа е албанецот Кемал Сејфула од с. Глумово кај Сарај. Кемал со жената Накшие која е од тетовското село Чифлик, имаат два сина, кои исто така се многу добро воспитани.

Инаку, на работа во мојата фирмa Тим Конслатинг-Скопје, од 1997 до пензија како курир, работеше Кемал Сејфула. Кемал беше прекрасен човек, тоа беше човек Бисер (природно бистар, чесен, поштен, итар, вреден, верен до гроба, голем верник, кој беше во Мека на ацилак во 2007 година, а имаше и многу други врлини. Јас, сум многу среќен што го запознав Кемал, човек-алтан. Алал да и е неговата мајка што го родила. Кемал во детството бил пеливан, а во возрасните години со голема љубов работеше со младите пеливани и беше и судија за борење. Многу го сакаше борењето и пеливаните, беше член во раководството на Асоцијацијата на борачите на Македонија и има добиено повеќе пофалници и дипломи.

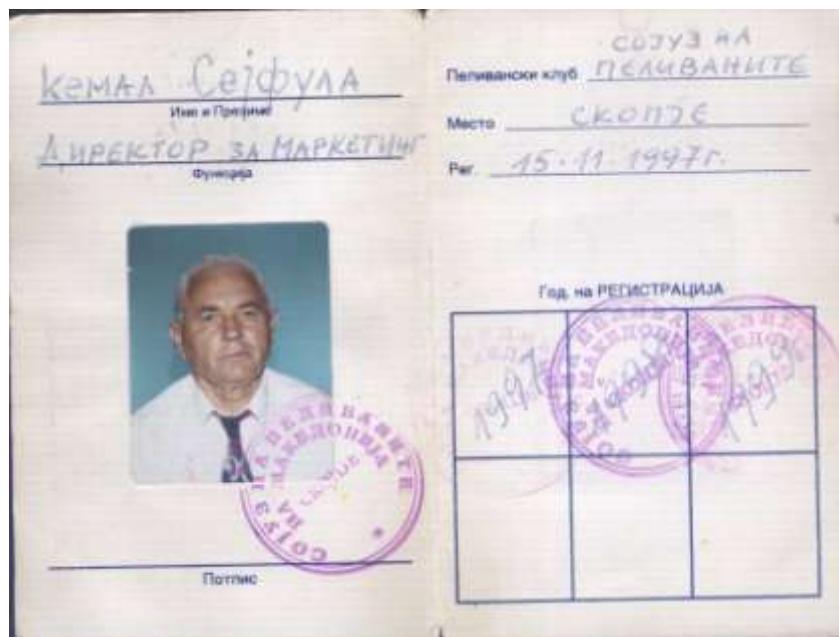
(Кемал Сејфула, пеливан и судија на пеливани и Митко Спироски, со колегите од Тим Консалтинг)
(Kemal Sejfula, pelivan and judge the wrestling- pelivani and Mitko Spiroski, with colleague from Tim Konsalting)

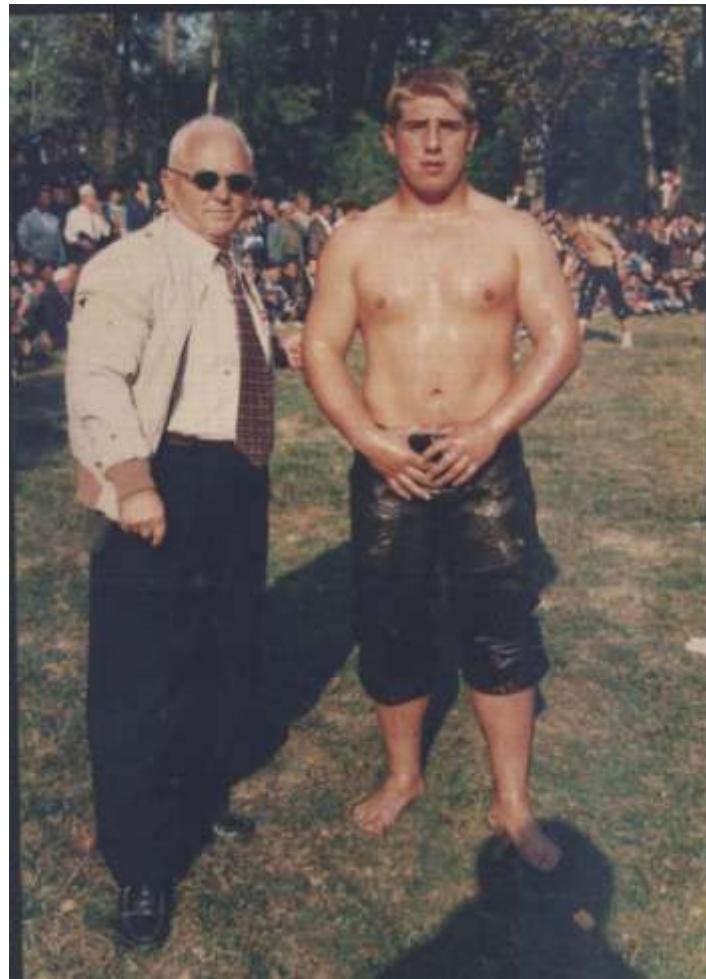
(Кемал Сејфула, судија на борачи на натрпева на стадионот во Тетово)
(Kemal Sejfula, judge-umpire wrestling in stadion, Tetovo)

(Васил Топурковски,претседател на Олимпискиот комитет и Кемал Сејфула)
(Vasil Topurkovski,president of Macedonian Olympic Committee (MOC) and Kemal Sejfula)

(Членска книшка на Кемал Сејфула, Сојуз на пеливаните на Македонија)
(Member card Kemal Sejfula, Union of wrestling (pelivani) of Macedonia)

(Кемал Сејфула со млад пеливан)
(Kemal Sejfula with young pelivan)

(Диплома на кемал Сејфула, за развој на пеливанството на Македонија)
(Diploma Kemal Sejfula, for developement wrestling of Macedonia)

(Мека, Саудиска Арабија, 2007, Кемал Сејфула бидна-постана Аџија)
(Meka, Saudi Arab, 2007, Kemal Sejfula Piligrim- Adjija)

(Скопје, Тим Консалтинг, 2007, Аџијата Кемал Сејфула, со капа и диплома, по враќањето од Мека)
(Skopje, Team Consulting, 2007, Pilgrim-Adjija Kemal Sejfula, cap and diploma from Meka)

(Скопје, 2004, Кемал Сејфулаи Митко Спироски со колегите во Тим Консалтинг)
(Skopje, 2004, Kemal Sejfula and Mitko Spiroski with colleague in Team Consulting)

(Лешок, Кале, 28.08.2009, Митко Спироски и комшијата од Слатина Бесим Неими, кој има рибник)
(Lesok, Citadel , 28.08.2009, Mitko Spiroski and his neighbour—Slatina, Besim Neimi, who has got fishery)

Во 2007 Господ ми помогна да не бидам сам на плацот на Кале и ми ги донесе за компанији албанците Бесим Неими, со татко му Салиа од Слатина, кои изградија рибник и ресторан. Фала му на Господа што ми донесе за компанији многу добро семејство вредни, чесни и поштени луѓе. Компанији, Ве уверувам дека и Јас, Митко Спироски со моето потесно семејството ќе бидеме добри и чесни компанији.

Сега би сакал да го истакнам пријателството и почитувањето кое се негувало од турско време до денес меѓу фамилијата Онуфриевски односно Спироски од Лешок и фамилијата Неими од Слатина.

За време на превирањата и слабеењето на отоманската империја од Илинденското востание, Блканските војни, Првата и Втора Светска војна, кај поп Спиро, дедо Трпо, поп Гиго и дедо Андро работеле лица од фамилијата Неими од Слатина со кои имале близки врски и голема доверба и почит. Така, свештеничкото семејство Онуфриевски односно Спироски од Лешок, ангажирале луѓе од фамилијата Неими од Слатина да им работат на имотот за разни работи(вадење камења, цепење дрва, сечење дрва, вадење корења (корњушке), копање лозја и др. Пред Втората светска војна кај Спирој многу пати работил Шабан од Слатина. Кога ќе му речеле на Шабан дека има некоја работа тој скоро секогаш доаѓал, а ако имало поголема работа тогаш земел група луѓе од Слатина. Така, пријателството се зацврстило и останато е до денеска.

(Салиа Неими, Слатина, се борел на ниво на Македонија и Југославија во борење(васање), со синот Бесим Неими, мој прв компија на плацот на Кале во Лешок, април 2008 г. пред рибникот во изградба)
 (Salia Neimi, Slatina, Wrestling-vesanje-pelivan in Macedonia and Yugoslavia,with the son Besim Neimi, my neighbour on the yard of Citadel -Lesok, April, 2008 in front of the fishery under construction)

(Лешок, Кале, 28.08.2009, компијата од Слатина Бесим Неими, со чинии со риба)
 (Lesok, Citadel , 28.08.2009, neighbour-Slatina, Besim Neimi, with plates at roast fish)

Интересно е дека за Втората светска војна Шабан бил ангажиран да ја варди куќата на поп Спиро Онуфриевски и на баба Цвета Онуфриевска. За време на повлекувањето на Италија и доаѓањето на албанските банди во септември 1944 година, Шабан ги штител нашите куќи, наоружан со пушка од плачкашките качачки банди. Шабан двета месеци кога дошли албанците седел на чардак наоружан и со пушка и ја вардел куќата и луѓето од нашата фамилија Онуфриевски-Спироски и не смеел никој да влезе и да направи пакост.

Пријателството толку многу зајакнало што, се пренесло и на новите генерации, Аџо Боре, татко ми Живко, стрико ми Слободан биле блиски и со Салиа Неими, синот на Шабан, кој работел заедно со чичко ми во Болницата за ТБЦ во Лешок. Инаку, пријателството на Шабан и синот Салиа Неими продолжило и по ослободувањето и моите претци биле канети на свадба-сунет. На сунет секогаш имало пеливани. Инаку, Шабан бил многуjak и бил одличен пеливан, а исто така и синот Салиа бил многуjak и се борел на ниво на Македонија и на Југославија во 60-те години од минатиот век. Денес 2008 година, компија на плацот на Кале, каде купив место и планирам да изградам викендичка, ми е Бесим Неими, синот на Салиа Неими од Слатина, кој изгради рибник со ресторант. Верувам и очекувам дека и Јас и Бесим, како и нашите деца ќе бидеме во добри и пријателски релации, а сега и комписки односи и дека вечно ќе ги негуваме, како што ги негувале и нашите татковци и дедовци.

Сега би сакал да го запишам еден случај, чичко ми Слободан- Џобе Спироски, што ми го кажа за еден случај кога во Слатина имало пеливани на некоја свадба. На таа свадба бил и дедо Андро, а пеливан бил и Шабан, кој требело да се васа со некој пеливан од Желино. Излегле на мегдан, со скокање и удирање со шаките над колена. Потоа, ги пружиле рацете кон рамењата да се испитуваат меѓу себе. Така, се фаќаат рака за рака, над лактот, после се фаќаат и цврсто го стегаат рамото и плешките. Шабан бил најјак пеливан од Слатина и требело да се бори (васа) со најјакиот пеливан од Желино. И во тој момент кога се зграпчиле со рацете и цврсто се фатиле за рамањата да ги испитаат силите, на, разочарување на гледачите, Шабан му се предал на пеливанот од Желино без борба (без васање).

Дедо Андро кој го гледал васењето, разочаран после предавањето без борба, му се приближил на Шабан и му рекол:

“А, бре Шабан, мЛОГУ СИ МЕ СРАМЕЛ. БАРЕМ ДА ЏРОБАШЕ ДА СЕ ВАСАШИ, ЏА, АКО ИЗЃУБИШИ, ИЗЃУБИШИ.....”

А на ова Шабан му одговорил:

А, бре ЃАЗДА АНДРО. АРНО ЗБОРИШИ ЏИ. АМА, КОГАЈ МУ ЃИ СИЕГНАФ МУСКУЉИЙЕ ОИ РУКЕЙЕ, МУ БЕА ЏВРДИ КА КАМЕНЬ, А КОГАЈ ОН МЕ СИЕГНА СО НЕГОЈИЙЕ РУКЕ, КА КАНЦЕ ДА МЕ СИЕГНАЈА.

ПОУБОО ЈЕ ШИЙО СЕ ЏРЕДАДОФ БЕЗ ВАСАЊЕ, ЗАШИЙО ЌЕ МЕ НИЧКОСАШЕ И ЌЕ МЕ ФРЉЕШЕ НА ЗЕМЈА КА ЏАРЏАЛКА И ЏОГОЉЕМ СРАМ ЌЕ БЕШЕ ЏОГАЈА..”

Ова беше мојата кратка сторија за пеливаните и за борењет-васањето во моето детство во Лешок, но, и за средбата со пеливаните.

Лизгање (вузгање), санкање (санање) и скијање на снег

Како што запишав во почетокот на ова поглавие на машките деца најинтересно ни беше играњето топка. Топка игравме во лето, пролет и есен кога е сува земјата и кога нема кал.

Ние децата имавме игри за секое годишно време и за сите прилики дали врне дожд, или е сончево времето.

Во зима децата најрадосни бевме кога ќе паднеше снег, да правиме снежко, потоа да се лизгаме-вузгамо, да се санкаме- сањамо со санка-сања, да се лизгаме- лизгамо со лизгалки-сличуге, се лизгавме на нозе со гуменки и сл.

Бидејќи во оваа книга во повеќе места употребувам автентични лешочки зборови и дијалект, го упатувам читателот дека може да ги протолкува многу лешочки зборови во книгата **ЛЕШОК И СОСЕДНИТЕ СЕЛА** (материјална и духовна култура) на Здружение **ЛЕШОК** од Скопје од 2005 и во моите книги: Поповската фамилија и род **СПИРОСКИ** (Онуфриевски-Лалошой-Главинои- Византијци) од Лешок, Македонија од 2009 и Македонски народни песни од Полог, Македонија од 2009 (извор: ред.бр. 2, 3, 4 и 5).

Санките и лизгалките-сличугите сами ги правевме или ни помогнуваа нашите родители, а железото-челикот ни го виткаше и правеше ковачот- Пајо од Лешок. Многу деца се санкавме по патот тргнувајќи од Кале, доаѓање до Бања и Костоо, па надолу кај Бучејца, поминувавме покрај нашата куќа и потоа се санкавме кај општината и одевме се до Збирало. Ова беше должина од 1 километар и повеќе и навистина беше прекрасно да се санкаме.

Најдобри и најбрзи санки и најдобро ги управуваа Бошко Јанушевски-Бамба, Борис Петрушевски-Ќапељан, мојот школки другар Душан Божиновски-Праниќ или М.зарак и др. Душан понекогаш ми ја позајмуваше санката и јас бев многу радосен и задоволен. Во 50-те години во Лешок многу наврнуваше снег и имаше од 1 до 1,5 метар и мораше снегот да се рине од крововите на куќите. Висината на снегот нас, децата не покриваше и ние не гледавме ништо освен снегот. Една година снегот го ринаа од ќерамидите Диме Лазаревски-Сόљо и Анѓелко Петковски-Станче и од куќата се симнуваа без скала, туку се симнуваа право на купот од снег.

Ние децата од Лешок живеевме на Шар Планина и бевме припремени и навикнати да играме во зимски услови. Инаку, Лешок има одлични падини-удолници за скијање и санкање и верувам и очекувам дека по некоја година ќе се изградат скијачки терени и во Лешок од Варвара кон местото Млака.

За лизгањето, санкањето, скијањето и за другите зимски спортови и игри во моето детство ги запишав во поднасловот: **Секање за моето убоо детинство у Љешек**, во оваа книга, како и книгата: Спорт, витешки вештини, традиционални народни игри и забавни игри за деца, која планирам да ја објавам во 2010 година.

Во Гимназија професор по физичко ми беше Мирче Савовски од Тетово и ни всади голема љубов за спортот, но, посебно за зимските спортиви. Мирче има напишано две книги за скијањето и за зимските спортиви на Шар планина и Тетовско: 60 Години скијање во Тетово и Развој на скијањето во Вардарска Македонија од 1919 до 1957 (извор: ред. бр. 17 и 18).

Би сакал да потсетам дека Попова Шапка има извонредни скијачки терени и 30-на години се одржува традиционалниот Шарпланински куп, а еден од најзаслужните е Драган Спироски, првоборец, кој беше претседател на Скијачката федерација на Југославија. Јас со синот на Драган Спироски, кој се вика Михајло (Мики), бевме компшии, кога живеев во Центар и одевме заедно на скијање на Попова Шапка. Со Мери Попова, ќерката на Драган, заедно работевме во СОК на СРМ-Централа во Скопје, подоцна УЈП-на Македонија сонеа одевме на скијање. Инаку, како студент купив скии од Елан, Словенија и скијачка опрема и сум бил на рекреативно скијање во скијачките центри, Маврово, Попова Шапка, Витоша, Пелистер, Крушево, Боровец, Татри во Полска (Закопане) и Татри во Чешка (Смоковец, Татранска ломница, Штрпско плесо) и др. Ги научив да скијаат од мали деца и мојот син Огнен Спироски и ќерката Искра Спироска и они покрај споменатите центри биле и во Банско, Лаго ди Гарда на Алпите во Италија и др.

Искусството и сознанијата кои ги видов во скијачките центри во другите држави, ме наведе на идеја да напишам текст во Нова Македонија, да се донесат прописи и во Македонија, со цел да се воспостави ред и безбедност во скијањето и во нашите скијачки центри.

Сообраќајни прописи и за скијашките терени

Во последните години во нашата Република се помасовно се посетуваат скијачките терени на Попова Шапка, Маврово, Пелистер, и др., а се појасуваат и наши зимски центри на кои се повеќе доаѓаат туристи како од нашата земја, така и од странство. Посебно во денови на луксенд, на Попова Шапка доаѓаат и по неколку илјади моторизирани туристи, па на скијачките терени и околу нив секој граѓанин се однесува како што знае и умеа. Моторизираните граѓани ги парираат автомобилите и по неколку километри од терените. Вајантина, органите на милицијата се ангажирани за регулирање на сообраќајот, но во услови кога за некои терени нема ни минимум паркинг — простор и тие не можат мноту да помогнат.

Што се однесува и до движењето по скијачките терени, ни тук не е обезбеден минимум за безбедност на учесниците во тој специфичен сообраќај. Имено, движењето по скијачките терени со санки, скии и сл. е незамочено во без соодветна законска регулатива за однесување на скијачките терени. Потребно е надлежните органи што побрзо да донесат соодветни прописи со кои би

се регулираше и овој специфичен сообраќај, при што би се дефинирало однесувањето на сите учесници во овој сообраќај. Не знам колку им е познато на подлежните фактори, но во некои земји (Чехословачка, Австраја, Полска и др.) постои висока сообраќајна култура за однесувањето на скијачките терени. Покрај другото, тоа е резултат што во истите земји и во овој вид сообраќај е регулиран со соодветни законски прописи. Колку што ми е познато, во нашата земја единствено СР Словенија го сметдаше овој проблем и однесувањето на јавните скијалишта го регулира со посебен пропис. Имено, Собранието на СР Словенија има до неесено Закон за безбедност на јавните скијалишта уште во 1977 год и тој е објавен во „Уредни лист на СРС“ бр. 16/77 и 42/86, со кој поблиску е регулирано од неодушевувањето на јавните скијалишта.

Се надевам дека ова мое јавување ќе побуди интересирање и во наредната скијачка сезона за конски ќе биде регулиран сообраќајот на скијачките терени и во нашата Република.

Спиро Митко
Бул. Јане Сандански бр. 118/2-22
СКОПЈЕ

(Нова Македонија, 1988. текст на Митко Спироски да се донесат прописи за скијање во Македонија)
(New Macedonia, 1988. text at Mitko Spiroski for skiing laws in Macedonia)

(Боровец, Бугарија, Митко Спироски на скијање, сопругата Славица, синот Огнен и ќерката Искра)
(Borovec, Bulgaria, Mitko Spiroski skiing with family, Slavica, Ognen and Iskra)

(Попова Шапка, 1996, Митко Спироски со фамилијата и со друштво на терените на Шара)
(Popova Shapka, 1996, Mitko Spiroski with family)

Пливање (купење), Играње Шах и др.

Во летниот период кога бевме на летен ученички одмор, ние децата, покрај споменатите игри и забави, одевме да се капеме на Лешочката река.

Се капевме и плиувавме во бунари. Бунар имаше на Гушаец, под Лешечкото кале кај Аљајоската воденица и овој бунар беше помал и поплиток, за помалите деца.

Вториот бунар беше кај Солишта до Карапанџоските ливаде и под Јастребовата карпа. Бунарот во Солишта беше многу поголем и подлабок и таму се капеа големите деца. На Солишта имаа бунар и децата од Слатина и тие доаѓаа, ама поретко.

Кога одевме на пливање (купење) на река носевме и шах, карти или домино.

Јас, носев шах и многу сакав да играм со децата. Обично играв шах со повозрасните или со возрасните и најчесто победував.

На Лешочката река на Солишта шах играв и со учителот од Слатина Исни (Hysni Abdulahi) кој предаваше во Осмолетката во Теарце и го победував, а на една партија се сеќавам до денеска, бидејќи жртвував шест јаки фигури, меѓу кои пион, два топа, кралица, лауфер и коњ и на крајот му дадов мат.

(Јастребова карпа кај Солишта на Лешочка Река)
(Hawklike stone on the Solishta to the Lesok,s river)

Од мојата генерација најповеќе шах играв со брат ми Мирко Спироски и со Мирко Богдановски-Парип, кои ми пружаа отпор, а го научив и добро играше и братучедот Борчо Спироски.

Од Лешок, најтешко поминував и повеќе пати ме победуваше Драго Богдановски-Цинцар, кој беше 15-на години постар од мене и кој играл за Шаховскиот клуб во Тетово, а играл и на првенствени натпревари.

Шах многу играв како студент во Студентскиот дом Кузман Јосифовски-Питу во Скопје 1968-72 година и кога бев во војска 1976 годинас во Риека.

Најголем шаховски успех постигнав 1976 година кога извлеков реми со прваците на Југославија во шах Рукавина и Нимет, кои играа симултанка со нас војниците во касарната Катарина во Риека, Хрватска.

Драго Богдановски, Лешок
Drago Bogdanovski, Lesok

Исни (Hysni Abdulahi), учител, Слатина
Hysni Abdulahi, teacher, Slatina

(Под врвот Плоча на Шар Планина, 1970, Митко Спироски и браќата Мирко и Зоран Богдановски)
(Under hill Ploca on the Shar Planina, 1970, Mitko Spiroski and brothers Mirko and Zoran Bogdanovski)

(Лешок, 1970, Митко Спироски, замислен пред шаховската табла)
(Lesok, 1970, Mitko Spiroski, musing before the chess table)

(Лешок, Кале, 2009, Слободан и Борчо Спироски, кај мојот плаќ на Кале)
(Lesok, Kale, 2009, Slobodan i Borco Spiroski, Kale)